

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов /

Имде лий

8-ше (3759) №,
2026 ий 27 февраль,
кугарня

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Кумылым савырыше сылнымут

Сылнымутын ямжым да мутын вийжым шижын моштышо усталык шўлышан ўдыр-рвезе-влак 20 февральыште Морко посёлкысо М.Н.Янтемир лўмеш тоштерышке погыненыт. Нуным ий еда эрталтше «Казаков лудмаш» конкурс ушен. Районысо тўрлў школышто тунемшешамыч почеламутым, прозым моторын каласкаленыт, шке гыч возымо произведенийыштым калык ончыко аклаш луктыныт. Кажныже шке семынже ойыртемалтын.

Снимкылаште: конкурсыш ушнышо ўдыр-рвезешамыч.

*Оля Майкован фотожо-влак.
Умбакеже – 3-шо
лаштыкыште.*

Российысе увер

«Моя семейная реликвия» российысе усталык проект конкурсышко ушныза. Ешыште аралыме арвер нерген презентацийым, сочиненийым але видеороликым ямдылыза да 5 апрель марте колтыза. Тұрыс увер – relikvija.ru сайтыште.

8-10-шо класслаште тунемше ұдыр-рвезе-влак «Вместе к звёздам» онлайн-конкурсышто физике да астрономий дене шинчымашыштым терген кертыт. 10 март марте 2thestars.space сайтыште заданий-шамычым ыштыман.

Сүретчын пашаже нерген эссем возыза, тудым сорастарыше сүретым ыштыза да «В чём миссия художника?» конкурсыш 15 март марте йодмашым колтыза. Тичмаш уверым «ВКонтакте» соцкылысе vk.com/losevfest тўшкаште муын кертыда.

Марий Элысе увер

Морко район Эгерсола тўн школ серызе Геннадий Алексеевын сылнымутшылан полеклалтше «Шочмо вер – чевер» дистанционный усталык конкурсым увертарен. Тушко 6 март марте ушнаш лиш.

21-22 мартыште Йошкар-Оласе 24-ше номеран школышто икымше польшышым пуымо дене таңасымаш эртаралтеш. 17 март марте йодмашым колтыман. Командыште 10 ий деч кугурак ийготан ұдыр-рвезе-влак лийшаш улыт. Тұрыс увер – rv12.ru сайтыште.

Республикысе йоча да самырык-влаклан технике усталык рўдер стендовый модель конкурс-ончерым увертарен. 7-17 ияш йоча-шамыч кагаз, пластик да моло арверла гыч түрлө модельым ыштен, 26-28 март марте Республикысе йоча да самырык-влаклан В.Х.Колумб лўмеш книгагудыш кондышаш улыт. Кумда увер – technik12.ru сайтыште.

Кокамын сенымашыже

Марий Эл Республикысе образований да науко министр Лариса Ревуцкая ден ик банк отделенийым вуйлатыше «Уроки финансовой грамотности» регионсы конкурсышто сеныше-влакым саламленит. Нунын радамыште кокам Наталья Вячеславовна Никитина лийын (снимкыште). Тидлан моткоч йывыртенна. Мемнан ешлан кугу пайремла чучын. Сенымашке шуаш манын, мынар пўжвўдым йоктараш кўлын?! Тўр-

лө статьям шергалын, вебинарым ончен, шуко специалист дене кутырен. Наталья Вячеславовна конкурсын кўлешлыкшым раш умылен: йочам оксам чын кучылташ туныктен, тудым ончыкылык илышлан ямдылена. Ты сомылым виктарымаште кокамнат надырже кугу. Кугешнем, пашаштыже тўвыргө лектышым тыланем!

*Максим ПИМЕНОВ.
1-ше номеран Морко школ.
Фотом еш архив гыч налме.*

Сылнын лудын таңасымаш

Военно-патриотический да оборонно-массовый паша месячник радамыште Коркатово лицейште «Кугу сарын тулыштыжо» почеламутым сылнын лудмо конкурс эртаралтын. Эн ондак марла лудын таңасенна, вара – рушла. Ятыр тунемше ушнен, түрлө класс гыч лийыныт. Ёдыр-рвезе-влак тыршен ямдылалтын, сайын каласкаленыт. Инна Николаева, Татьяна Дмитриева, Яна Дементьева икымше верым

сенен налыныт. Мыят конкурсышто мастарлыкем ончыктенам. Марий Элын калык писательже Василий Рееж-Гороховын почеламутшым лудынам. Кумшо верыш лектынам. Тыгай конкурс шкем сценыште моштен кучаш, калык ончыко лўдде лекташ туныкта.

*Виктория ИВАНОВА.
Морко район.*

Снимкыште: конкурсышто сеныше-влак.

Фотом лицейын архивше гыч налме.

Кумылым савырыше сылнымут

*Тўналтышыже –
1-ше лаштыкыште.*

Калык поэт Миклай Казаковын сылнымут саскаже моткоч поян. Ятыр почеламутшым, ойлымашыжым да йомакшым вес йылмылашкат кусареныт. Россия калык-влакын икоян улмо идалык-лан пӧлеклалтше пайремыште произведений-влак марла, рушла, татарла йонгеныт.

– «Казаков лудмаш» конкурсым эртараш тўналмылан 30 ий эртен. Ёдыр-рвезе-влак кажне гана таҥасымашке кумылын ушнат. Ты гана Морко посёлкысо М.Н.Янтемир лүмеш тоштерыште 41 ёдыр-рвезе шке мастарлыкшым ончыктен. Йо-ча-влак ийготыштан келшыше произведенийым ойыренят. Ойлымаш гыч ужашым огыл, пўтынек тунем толыныт. Кузе чыла шарнен кодыныт? Орат. Адакшым поэтын шонымашыжым артист койышышт почын пуаш полшен. Моткоч тыршыше, уста улыт. Коеш, тунуктышо-влак

йочам конкурслан сайын ямдыленят, – палемден М.Казаков лүмеш сылнымут-краеведений тоштер вуйлатыше, жюри председатель Галина Сошина.

«Йылме – айдемын шўм кумыл да вийже», – тыге сереншке жапыштыже Миклай Казаков. Ты ой дене «Шке гыч возымо произведений» таҥасыш ушнышо-влак тўрысек келшенят.

Нуно, муткылдышым да рифмым чын кучылтын, почеламут корныла гоч чоныштым почын пуэныт. 2-шо номеран Морко школышто тунемше Регина Григорьева шке районым йоратымыжым «Морко кундем» почеламут гоч ончыктен. Ёдырым сераш аваже Елена Валериановна да кугыжаныш мари йылмым тунуктышо Маргарита Владимировна Михайлова кумыланденыт. А Регина нуным 1-ше вер дене куандарен.

Прозым лудмо дене 7-11 ияш-влак коклаште Анна Огурцова (Нурўмбал), 12-16 ияш-шамыч коклаште Дарья Зорина (Эгерсола) ойыртемаптыныт. Почеламутым лудмо дене йочасадыш коштышо-влак коклаште Анита Иванова (Коркатово), 7-11 ияш-влак коклаште Варвара Григорьева (Унчо), 12-16 ияш-шамыч коклаште Мария Николаева (Эгерсола) икымше верым сенген налыныт. Сенгыше-влакым снимкыште ужыда.

*Оля МАЙКОВА.
Авторын фотожо.*

Пошкудо калык дене палдаренна

Россия калык-влакын икоян улмо идалык-лан пӧлеклалтше фестиваль школышто эртаралтын. Кажне класс ойырымо калыкше нерген каласкален, тудын калык вургемжым ончыктен, кочкышыж дене сийлен. Икымше кече моткоч онайын эртен. 1-4-ше класслаште тунемше-влакын пайремышт лийын. Вара 5-7-ше классла гыч ёдыр-рвезе-шамыч палдаренна. Мыланна, 6-шо «Б» класслан (снимкыште), татар калык логалын. Класс вуйлатыше дене пырля Татарстан Республик нерген шуко материалым погенна. Чыла иктешлен, программым

ыштенна. Сценышке чыланат лектынна. Кажныже тиде республик да тудын калыкше нерген каласкален. «Тюбетейка» татар модыш дене модынна. Модмо годым почеламутым татарла пырля ойленна. Татар поэт Муса Джалильын «Молодая мать» почеламутшым лудынна. Татар вургемым чиен куштенна. Мемнан дене пырля кушташ класс вуйлатыше Людмила Яковлевнат лектын. Ме пеш йывыртенна. Ончышо-шамычым чак-чак, эчпочмак дене сийленна.

*Таня БЫЧКОВА.
Звенигово, Чакмарий.
Фотом школ архив гыч налме.*

Шондык пойдаралтын

21 февральыште школышто армейский рукопашный бой дене турнир эртаралтын. Тудо юж-десант войскаште да спецназыште лийше сарзе-влак-лан пӧлеклалтын. Тушто районысо школла гыч ёдыр-рвезе-влак таҥасеныт. Мыят виемым тергенам. Тидлан капкылемат, тазалыкемат эре вианденам. Кӧргӧ чон денат пенгыде лияш кўлеш. Таҥасымашке сенгашак шонен каснам. Ача-авамат, йолташем-влакат мыланем ўшаненыт. Тыгак лийын. Мый 2011-2012 ийлаште шочшо-шамыч коклаште кокымшо верым сенген налынам. Моткоч йывыртенам. Сенгымаш шондыкем эше ик грамот да медаль дене пойдаралтын.

*Алина СУББОТИНА.
2-шо номеран Морко школ.*

Шошым вучем

Шошо йүштө телым
ужатен колта,
Сыльне пагыт толмым
кече шижтара.
Пөрт оралте үмбачын
вүд эре чыпча...
Кайык-влакын толмым
кажныже вуча.

Волетат корем дек,
сыльне йүк шокта,
Вүдшө, шошо вүдшө
шыргыктен йога.
А вашке пеледыш угыч пеледеш,
Шошо – сыльне үдыр!
Йöратем мый пеш.
*Андрей УШКОВ.
Волжский, Сотнур.*

• Филворд •

Филвордышто кундемаштына телым илыше лу кайыкым муза. Кодшо буква-влакым ушен, луымшо кайыкым палыза. Вашмут – сүретыште.

К	Т	Ö	Р	П	Ч	В
С	У	З	О	Ö	Ш	А
Г	М	И	К	Р	О	Ж
У	Н	Л	И	Т	Г	Ы
Р	А	Ь	С	К	Е	К
Л	Ö	Ы	А	А	Р	У
У	Е	В	Ö	Й	Т	М
Д	Н	У	Р	Ы	Е	Ш
О		Й	Ш	К	Н	А

*Ярослав МУРЗИН.
Татарстан, Агрыз, Буйто.*

Кушкыл молан йомеш?

Марий Элыште Йошкар книгаг 2023 ийыште уэмден савыктыме. Тушко республикыштына шуэн вашлиялтше кушкыл, янлык ден понго-влакым пуртымо. Ты книгаг ямдылаш келге пашам ыштыман. Ончыкылыклан кўлешан уверым погымаште самырык тукым кугу полышым пуэн кертеш.

Морко район Коркатово лицейыште 11-ше классыште тунемше Алина Павлова (снимкыште) шочмо кундемжын кушкыл поянлыкшым нигö деч сайын пала. Удыр Марий Эл Республикысе Йоча экологий да биологий рүдерыште эртаралтше «Человек. Природа. Творчество» конкурсышто «Ботаника и экология растений» тангасыште сенгышыш лектын.

– Шымлыме пашам биологийым туныктышо Валентина Михайловна Васильева ден «Кугу Какшан» заповедникын кугурак шанче пашаенже Геннадий Алексеевич Богданов возаи полшенят. Тудо Морко районышто шуэн вашлиялтше да Йошкар книгаг пуртымо кушкыл-влаклан пöлеклалтын. Чылаже 62 кушкылым эскерыме. Коркатовышто да лишыл кундемлаште шуэн вашлиялтше кушкыллан поян ныл верым муынна. Кокытшо кугыжаныш пүртүсө памятниклан шотлалтеш: Карман Курык ден Йошкар сер. Тыгак онлай иктешлы-

машым ыштыме: Йошкар книгаг пуртымо постенный костенец ден вондер семын кушшо арамам лач Морко районышто веле вашлияш лиеш, – ойла Алина.

Чаманен каласыман, шуко кушкылын лүмжö тыглай енлан палыдыме. Сандене нуным чүчкыдын огытат шеклане да тошкен каят. Аралыме верлаштат айдемын уда койышыжо палдырна.

– Йошкар серыш каныш коитшо-влаклан көра ятыр кушкылын чотшо шагалемын. Экологий

йолгорно воктене үдырката, слабительный йытын ден длиннорогий кокушник чылт йомыныт. Тиде йолгорным йонгылыш ыштыме дене кылдалтын, – палдара үдыр.

Пүртүс поянлыкым арален кыдаш манен, Коркатово лицей пелен экоотряд пашам ышта. Алина ынде кокымшо ий отрядыште улеш. Самырык эколог-влак кушкыл-шамычын чотыштым эскерат, шүкшакым погат да экологий йолгорным ыштат. Ботанический садын пашаенгышт дене пырля үдыр-рвезе-влак трехлопастный лазурникын, калганын да пунан вүршудын чотыштым кугемденят. Ты пашам лицеист-влак умбакыжат шуяш да эшеат ворандраш шонат.

*Катя СЕРГЕЕВА.
Фотом еш архив гыч налме.*

Класс дене – чодыраш

Ме визымше классыште шымытын тунемына. Телым кайык-влаклан илен лекташ неле. Нуным чаманена. Садлан мый, Вова, Аделина да Артём кайык үстелым ыштена. Вара чылан погыненна, эше класс вуйлатышына Елена Валериановнам пеленна

үжынна да Кораксола ял воктенысе чодырашке каенна. Ой, корныжо! Пеш чот луман. Чыланат кыдал дагыт лумышто почангына. Туге гынат шонымо верышке миен шуынна. Эн мотор куэм ойыренна да шкенан кормушкынам сакенна. Ынде ме уло класс дене кайыкым пукшаш тўналына.

*Диана СЕРГЕЕВА.
Морко, Шүргыял.*

ИКОЯН УЛЫНА

Ме, визымше классыште тунемше-влак, (снимкыште) куд ял гыч улына. Школыш автобус дене коштына. Класс осам почын пурем – моткоч йывыртем: тыште эн лишыл йолташ-шамычым вашлиям. Латкок рвезе да кум ўдыр келшен илена. Кажныжын койыш-шоктышыжо түрлө гынат, икоян улмына дене ойыртемаптына. Икте спорт дене пенгыде кылым куча, весе

устан сўретла, кумшо кыртмен тунемеш.

Класс вуйлатышына Лариса Зиновьевна Юзыкаева кокымшо ава гай. Мемнам шукылан тунькта, онгай мероприятийлам эртарат. Тыгай классыште тунемаш – кугу пиал. Тыште кажне икшыве күлешан улмыжым шижеш.

*Богдан КАПАРОВ.
Татарстан, Агрыз, Буймо.
Фотом школ архив гыч налме.*

Черкешал ялем

Мый Черкешал гыч улам. Ялем кугу огыл гынат, пеш мотор. Виче энер йоген эрта. Йырым-йыр ужар чодыра гўжла. Тушто кайык ден янлык ятыр. Телым лум ўмбалсе кыша гыч тидыже раш палдырна. Мый рывыж, меранг, шордо кышам ужынам. Ял калык татун ила,

икте-весеылан полша. Изижат-кугужат марла мутланат. Тўвырам пагалат, пайремлам, мурен-куштен, рўж эртарат.

*Юлия СЕРГЕЕВА.
Татарстан, Мамадыш.*

М Татун – келшен.

Кайыкклан ПОЛЫШ

Кайык-влак мемнан изи йолташна улыт. Моторлыкышт, сылне мурышт дене мемнам кундарат. Нунылан телым илен лекташ поснак йөсө. Шукерте огыл тидын нерген класс шагатыште каласкаленыт. Ятыр онай увер дене палдареныт, түр-

лө модыш дене модыктеныт. Ме, 5-ше классыште тунемше-влак, (снимкыште) кайык ўстелым ыштен сакаш да тушко кажне кечын пырчыч опташ сөренна.

*Роман ЮЗАЕВ.
Башкортостан, Пүрө, Кужнур.
Фотом школ архив гыч налме.*

Чоч тўрзатым,
мўндыр тос!

«Шокшо» теле

Теле – уремыште модаш келшыше пагыт, садлан пўртыштө шинчыме йўршын огеш шу. Лум вочмеке, йолташем-влак дене вигак курыкым келыштаренна. Тушто эр гыч кас марте йўк-йўан шергылтеш. Икте ледянке дене мунчалта, весе тюбингым шўдырен толеш. А ме Игорь йолташем дене кочамын ыштыме ожнысо пу издерым кычал муынна (снимкыште).

Тыгак ўдыр-рвезе-влак дене пырля ече базыш коштына. Тушто пеш чапле ечыгорным ыштеныт, кастене тул дене волгалтарат. А пўртўсшө могай сөрал! Пушенге-влак ош лум дене леведалтыныт, коклаштышт ужар кож-шамыч моторештын шогат. Чылт йомак! Мунчалтыме годым чурийым йўштө чывыштылеш гынат, кылмыме ок шижалт. Спорт дене кылым кучет гын, телат шокшо лийын кертеш улмаш. Ынде мый тидым раш палем.

*Тимофей МИХАЙЛОВ.
Татарстан, Агрыз, Буймо.
Фотом еш архив гыч налме.*

Изи аза эше мо нерген мурым, йырже кө улмым огеш умыло гынат, авадын йүкшым пала. Лишыл энжын йүкшө гоч йоратымашым, ушаным, аралтышым шижеш. Падыраш шыргыжеш, түткын онча, кидышым, капшым ныжылгын тарва-тылеш – тугеже ушана. Тыге тудо тўня дене «кутыра», изинек шочмо тўвыраж дек лишемеш.

Марий, руш да моло финн-угор калык-влакын йоча фольклорыштышт кум түрлө аза малтыме мурым ойырат.

Икымше тўшкашке пурышо мурышто семлан кугу тўткышым ойырат. Посна йүкым икмынгар гана, пачаш-пачаш мурат. Семым шўлыканы тошто сем гыч налыт. Мутлан, о-о-о, о-о-о, о-о-о...

Марий шомаклаште «ш» йүк чўчкыдын вашлиялтеш. Садлан азам малтыме годымат «Ш-ш-ш-ш, изи эка папалта» манын муралтат. «Эка» мут падыраш маным ончыкта.

Ожнысырак аза малтыме мурым шергалаш гын, ава икшывыжым кумшо лица дене ойла. Осал вий деч аралаш манын, икшывын лўмжым каласаш ок лий манын ушаненит. Азам мушмо годымат тыге ойленит: «Тиде мыйын икшывем огыл, тиде пириге, маскаиге, мераниге». Садлан аза малтыме мурыжат тыге йонген:

«О-о-о-о,
Маскаиге папалта,
Тумна толын тўкалта,
О-о-о-о.
Мөмө кая, пыси толеи,
Изи падыраш папалта.
Изи маска папалта,
Мераниге папалта».

Йоча кушмо семын аван мурыжат вашталтеш, утларак поян лиеш. Тиде кокымшо тўшка. Тыгодым ава поро, сай, волгыдо тат нерген веле ойла:

«О-о-о,
Куван аза шепкаште,
Пу моклака конгаште.
Мемнан чинче падырашна
Мотор шепкаште папалта».

Папалте, изи падыраш

Ош тўняшке изи икшыве толын. Ава, тудым онжо пелен шокшын ондалын, шөржым пукшен, ўмбакше ныжылгын ончалын, эн ныжыл мурым муралта. Ты йўла тукым гыч тукымыш куснен толеш. Тиде йоча фольклорын ик ужашыже. Ты темым филологий шанче кандидат, Марий туныктыш институтын доцентше А.Н.Петухова (снимкыште) «Пўртүс – айдемын шепкаже» книгаштыже почын пуэн.

Аза малтыме мурышто эре ик образак огеш вашлиялт. Танастарымаш-обращений кучылтагтеш: «чинче падырашем, колоем, чукаем, тумнаиге, ньоньоем».

Теве тыгай муро уло:

«О-о-о-о-о!

Изи чукаем папалта.

Куку, чача, чанга, өри,

Пўрткайык, киса, тумнаиге,

Маскаиге папалта.

Кизажат папа, чапажат папа,

Чичажат папа, чылажат папа».

Йоча авадын ойлымыжым умылаш тўнгалын гын, лишыл энже кумшо тўшкашке пурышо мурым муралта. Ты тўшка эше кокыте шелалтеш: икшывын ончыкылыкшо да ача-аван йоратымышт, тўткышышт нерген.

Аза малтыме мурым эше вес кум тўшкалан шелаш лиеш: йўлаш пурышо, сылнымутан да эрыкан (импровизаций). Марий калыклан утларакше кумшо келшен толеш. Ава шонымыжым, тыланымжым иканаште шке гыч шонен, рифмоватлен муро.

– Аван ныжылгын муралтымыже изи падырашым лыпландара веле огыл, ончыкыжым писынрак кутыраш тўналаш полиша, семым колышт мошташ туныкта. Лач тыгай мурылан көра йочан мут шапашыже пойдаралтеш, йырвелым шымлаш, шонкалаш тунемеш. Кажне мургорно икшывылан мом-гынат ум почеш. Сайын мурен ом мошто манын, тургыжланыш ок күл. Муро сем, речетатив (рифмым шоньде, мурен кутырымаш) полишмо дене ава ажадын ончыкылыкшылан волгыдылыкым тылана, икшывыжым ниялтен, тудлан лўддымылыкым, ушаным пөлекла. Садлан кажне ава йоча малтыме мурым моштымыж семын мурышашак! – ойла Алевтина Николаевна.

Кызыт ава-влак аза малтыме мурым мурат мо?

Алина АНДРЕЕВА,
ныл шочшан ава
(Кужагер,
Тошто Йўледүр):

– Ныл икшывемат тиде муро дене малтенам:

«Изи (лўм) папалта,
Тумна толын тўкалта.
О-о-о-о-о о-о-о-о-о,
Тумна толын тўкалта».

Нылымше падырашем, Антоннын, кугурак лиймекше, ансамблысе мурынам мурен тунемам ыле. Тыге мургорно писынрак шарналт кодын.

Екатерина ШУЧИНА, самырык ава (Медведево, Ошламучаш):

– Икшывым вучымо годымак малташ келшыше му-

рым вознам ыле:

«Изи чукаем лыжган папалта,
Аваже тудлан омо
мурым муралта.

О-о-о, о-о-о, изи Арсюшем папа,
О-о-о, о-о-о, кугу лиеш вара.

Могай изи чапаже,
могай изи кизаже,

Ачаже да аваже
Арсюшым йоратат.

Арсай – мемнан куанна,

Арсай – мемнан пиална.

Тыгай изи падырашым

Вуча кумда тўня.

А кызыт, эргым, папе,

А кызыт йывьртал.

Ачаже да аваже

Арсюшым йоратат».

Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фото-влакым еш архивла гыч налме.
Тўрыс материалым
QR-код полшымо дене лудса.

Йоча куан

Каникулым кажне тунемше вуча. Мыят, вич арня тунеммеке, ик арня каналтышым. Ты жапым ялыште эртарышым. Мый, книгагудыш миен, марий калык йомак книгагудыш налын тольым. Кажне кечын икмыняр лаштык дене лудым. Мӱнгыштӧ сурт сомылкам ышташ, изи шӱжарем ончаш полшышым. Поли на шӱжарем дене курык гыч

кече еда мунчалтышна (снимкыште). Тений лум пеш шуко. Пӱрт ончылнак кугу курык лийын шинчын. Кугурак-влак лумым эрыктен ярненыт, а мыланна сай: тора ш кайыде, пычкемыштат капка ончылно мунчалтен кертына.

*Мария МАМАЕВА.
Йошкар-Ола, 23-шо номеран школ.
Фотом еш архив гыч налме.*

Яра жапыште

Кажне ег яра жапшым тӱрлын эр-тара. Икте пашам ыштен кана, весе шкем вяндаш йӱным муэш. Мый яра жапыште авам пелен лияш йӱратем: я пакчаште, я кухнышто. Тыге мый ончыкылык илышлан ямдылалтам. Тунемме жап годым паша шыгыр, экзаменым сайын кучаш уш-акылым погыман. Туге гынат пӱртӱс лонгашке лекташ тыршем. Пӱртӱс мыланем вий-куатым пуа. Книгагудыш лудаш жапым муамак. Произведенийласе герой-влак дене тӱрлӧ илыш татым пырля илен лектына. Пырля шортам, тургыжланем, куанем...

Яра жапым чын кучылт моштыман. Илышна чевер чия дене волгалтше маньын, шуко ыштен кертына.
*Юлия ЯГОДАРОВА.
Советский, Кельмаксала.*

Ушан ой

Чонештышын шулдыр лийман,
А мурызын – семлык талант.
Вадим ИЛЛАРИОНОВ.

М.ШКЕТАН ЛӰМЕШ МАРИЙ КУГЫЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

6/03
18:00

3.Долгова
САНДАЛЫК ЙӱРАТЫМАШ
Комедий
Вселенская любовь
12+
78-13-78

Историйым шергалына

1799 ий 3 мартыште Фёдор Фёдорович Ушаковын вуйлатыме руш эскадр Корфурым француз-влак деч утарен.

Мастар кид

Гараж

Ӱдыр-рвезе-влак, иктаж арвер деч кодшо картон коробкам луктын кудалташ ида вашке. Туддеч машина аралаш модыш гаражым келыштараш лиеш. Сӱретысе гайым ышташ картон, клей-пистолет (але вес чапле клей), вашкӱзӧ кӱлыт. Коробка-влакым ӱм-бала пижыктеда гын, икмыняр пачашан оралте «шочеш». Гаражым келышыше семын чиялтыза.

Электротулым аныкледат? Бинго.

Пӱртыштӧ энергосберегающий лампычым кучылтына	Холодильникым шокшо вер деч тораште верандена	«Д» энергопотреблений классан техникым кучылтына
Элетрочайникым йошкын деч чӱчкыдын эрыктена	Пӱлем гыч лекмеке, тулым йӱртена	Люстр ден лампычкыште пуракым уштына
Вургем теммеке, стиральный машинам чӱктена	Телевизорым розетке гыч луктын чарена	Тройник ден удлинительным шагал кучылтына

0+

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тӱн редактор оламыш – О.В.МАЙКОВА.

Индекс П4696.
Тираж 1500 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тӱвыра, печат да калык-влакын пашат шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ, 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пӱрт. Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пумы жап – 14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт тӱрлӧ лийын кертыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийышто регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404, 2023 ий 22 сентябрьыште пумы.

У конкурс

Кидпаша келша

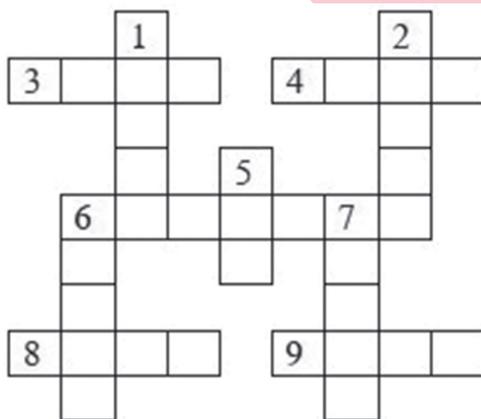
Мый 4-ше «Б» классыште тунемам. Кидпашам ышташ моткоч келша. Школышто эртарыме конкурслашке ушнем. Шукерте огыл англичан йылме дене возымо «Йбра-тыме тунуктышемлан открытке» конкурсышто сеныше лийынам. Тунуктышем Людмила Ивановна Алексеева тўрлў ой-канашым пуа. Тудо шкежат кидмастар. Мемнамат тўрлў поделкым ышташ тунукта. Ешыште мыйым умылат, коклан, пырля погынен, сылне арверлам келыштарена.

Антон ГОРОХОВ.
Йошкар-Ола, 2-шо номеран школ.

Анна ден Степан ПЕРМЯКОВЫТ.
Оршанке, Тошто Крешын.

Кроссворд

Шола гыч пурлашке:
3. Георгий Ефрушын пьесеже «Е...».
4. Кугу Ачамланде сарыште лийше марий писатель Дмитрий ...
6. Марий Элын калык поэтше.
8. Константин Беляевын «Ик ялыште» ойлымышж гыч рвезын лўмжў.
9. Георгий Ефрушын ойлымышыже.

Кўшычын ўлыкў:

1. Марий кундемысе энгер.
2. Марий композитор.
5. Василий Рожкинын почеламут сборникше.
6. Шабдар Осыпын повестьше.
7. Икымше марий диктор.

Надежда ИЛБИНА.
Волжский, Карай.

Шотлыза

Имнбылан кочкыш марте миен шуаш полшыза.

